

Kabasólyom 2023

Fajmegőrzési koordinátori jelentés

2024. február 21.

Összeállította: Nagy Károly

MME RMVSz kabasólyom fajmegőrzési koordinátor

Bevezető

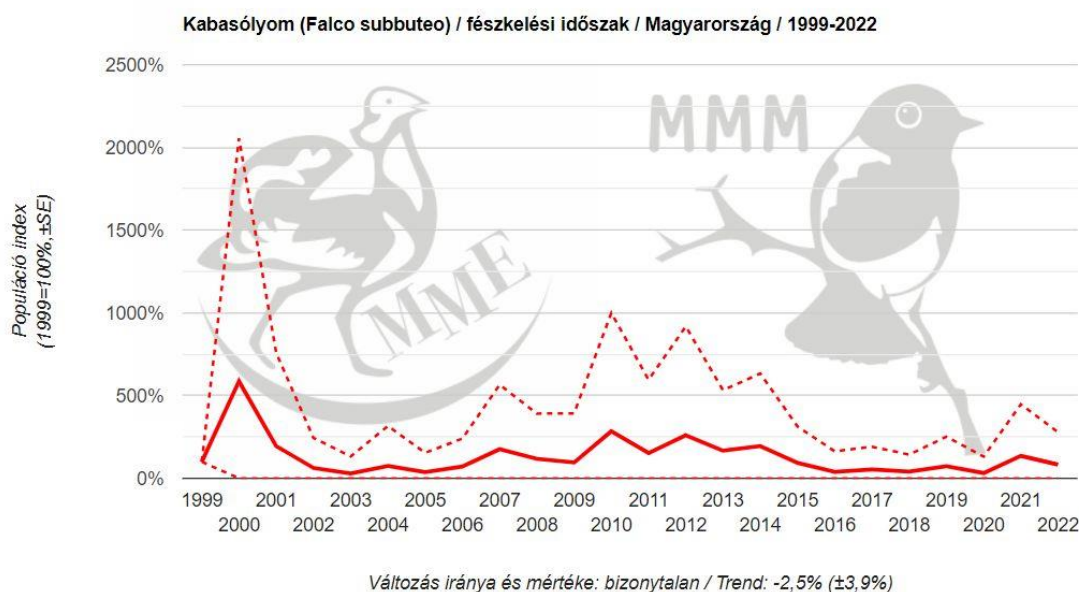
Az MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály vezetősége 2023 februárjában nevezett ki a kabasólyom fajmegőrzési koordinátorának. A korábbi koordinátortól nem kaptam adatokat és más információkat a Kabasólyom-védelmi Munkacsoport tevékenységének korábbi időszakából. Értesüléseim szerint munkacsoport formában korábban nem zajlott a faj országos felmérésével és védelmével kapcsolatos munka. Ebben az évben sem alakult meg a munkacsoport, de 2024-ben tervezem a faj felmérése, kutatása és védelme iránt érdeklődő MME tagokkal a fajmegőrzési munka szervezetté tételét. 2023-ban a MAP adatbázisba adatokat feltöltő megfigyelőkkel vettem fel a kapcsolatot a MAP koordinátori felületén, s arra kértem őket, hogy a jövőben lehetőség szerint minél pontosabb és a költsékre vonatkozóan részletes adatokkal szolgálják munkánkat.

2024-ben készítek egy összefoglalót a fajjal kapcsolatban elérhető valamennyi jelentős hazai (MAP, MMM, Tringa) és európai adatbázis (EuroBirdPortal, EBBA2, EURING) adatainak áttekintésével és feldolgozásával, ami alapján megtervezhető a következő évek monitoring, kutatási és fajmegőrzési munkája. Ennek közzétételekor megalakítjuk a Kabasólyom-védelmi Munkacsoportot, s 2024-ben a korábbiakhoz képest kiterjedtebb és részletesebb adatgyűjtést tervezünk.

A rendelkezésre álló adatok rövid áttekintése

A fentiekben említett részletes áttekintés 2024 márciusában készül el.

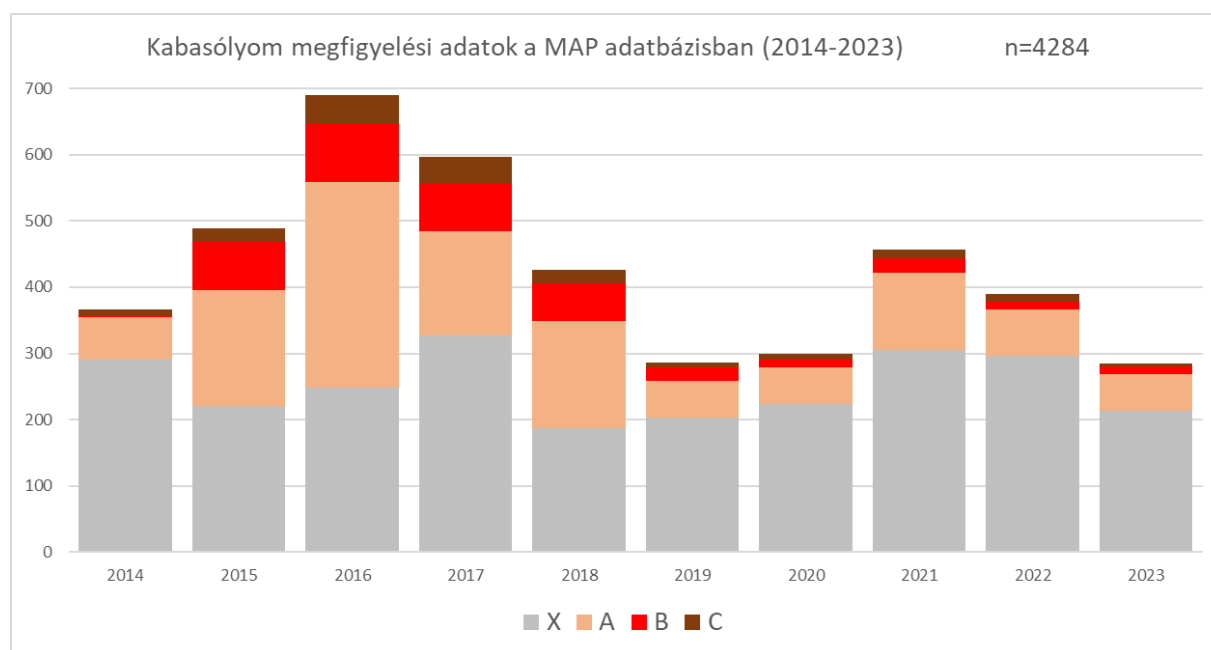
A 2021-ben megjelent Magyarország madáratlasza (Szép *et al.* 2021) az MME Monitoring Központ adatai alapján Kubista Nóra írta meg a kabasólyom fejezetét. Ebből is kiderül, hogy sajnos a faj hazai állományának helyzetéről nem rendelkezünk részletes adatokkal. Az állományok változását az MMM program adatai alapján bizonytalannak becsültük (1. ábra), ami jelen esetben azt is jelenti, hogy a faj gyakorisága azon a határon kívül esik, ami alapján szignifikáns változást (csökkenés/növekedés) vagy stabil trendet megállapíthassunk.

1. ábra. A kabasólyom állományváltozása az MMM 1999-2022 közötti adatai alapján.
Forrás: mmm.mme.hu

A madáratlaszban az állomány nagyságát 2600-2900 párra becsültük (2014-2018 között), de az alapadatok, melyekre statisztikai becslésünk támaszkodott, nem a legerősebb lábakon álltak. (Az 1990-es években állományát 600–800 (Magyar *et al.* 1998), 1999–2002 között 900–1900 (Hadarics & Zalai 2008) párra becsülték, de ezek a becslések még gyengébb lábakon álltak.)

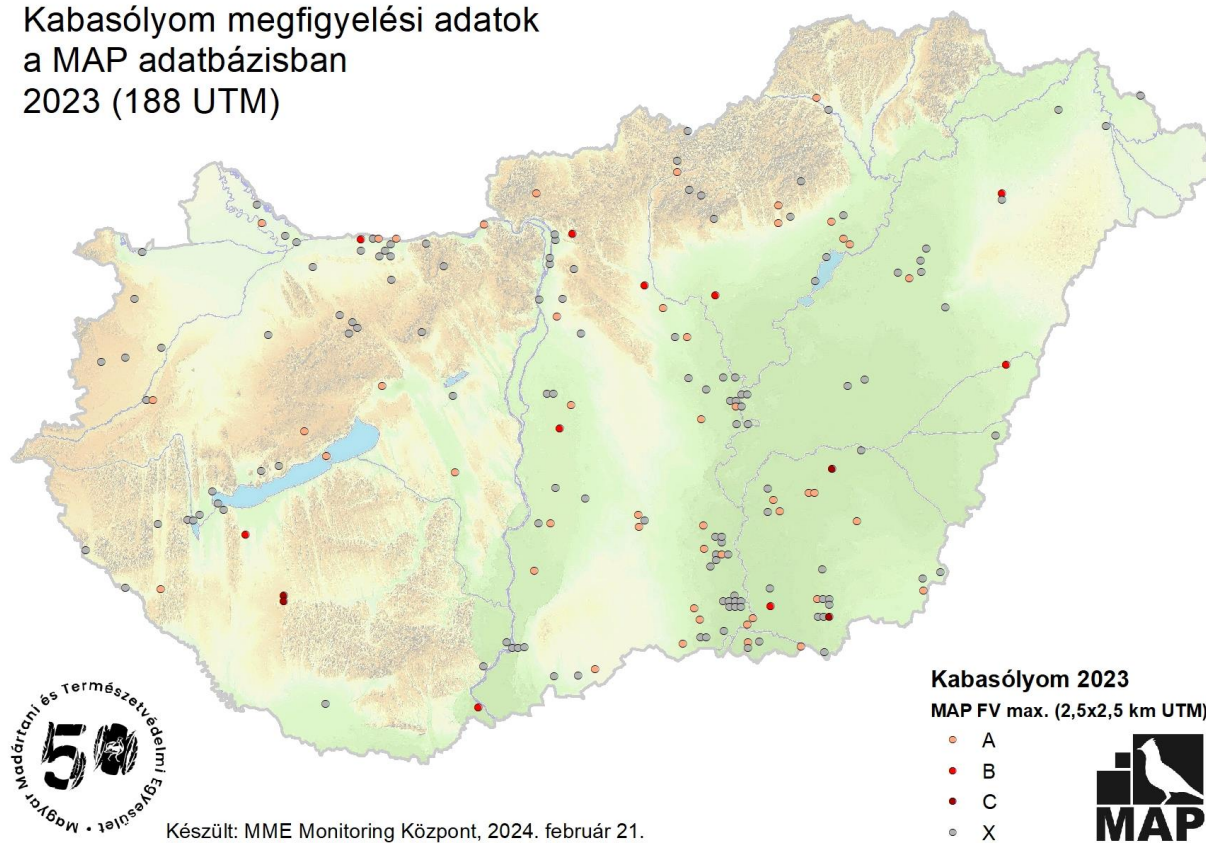
A MAP adatbázisba az utóbbi két évben mindössze 390 (2022) és 285 (2023) megfigyelési adatot töltöttek fel, ami a könyv adatgyűjtési éveihez (2014-2018) képest kevesebb, de ami még sajnálatosabb, a megfigyelések nagyon kis arányban vonatkoznak a fészkelő madarakra, különösen kevés a fészeknél történő megfigyelés (2. ábra).

2. ábra. Kabasólyom megfigyelési adatok a MAP adatbázisban (2014-2023)

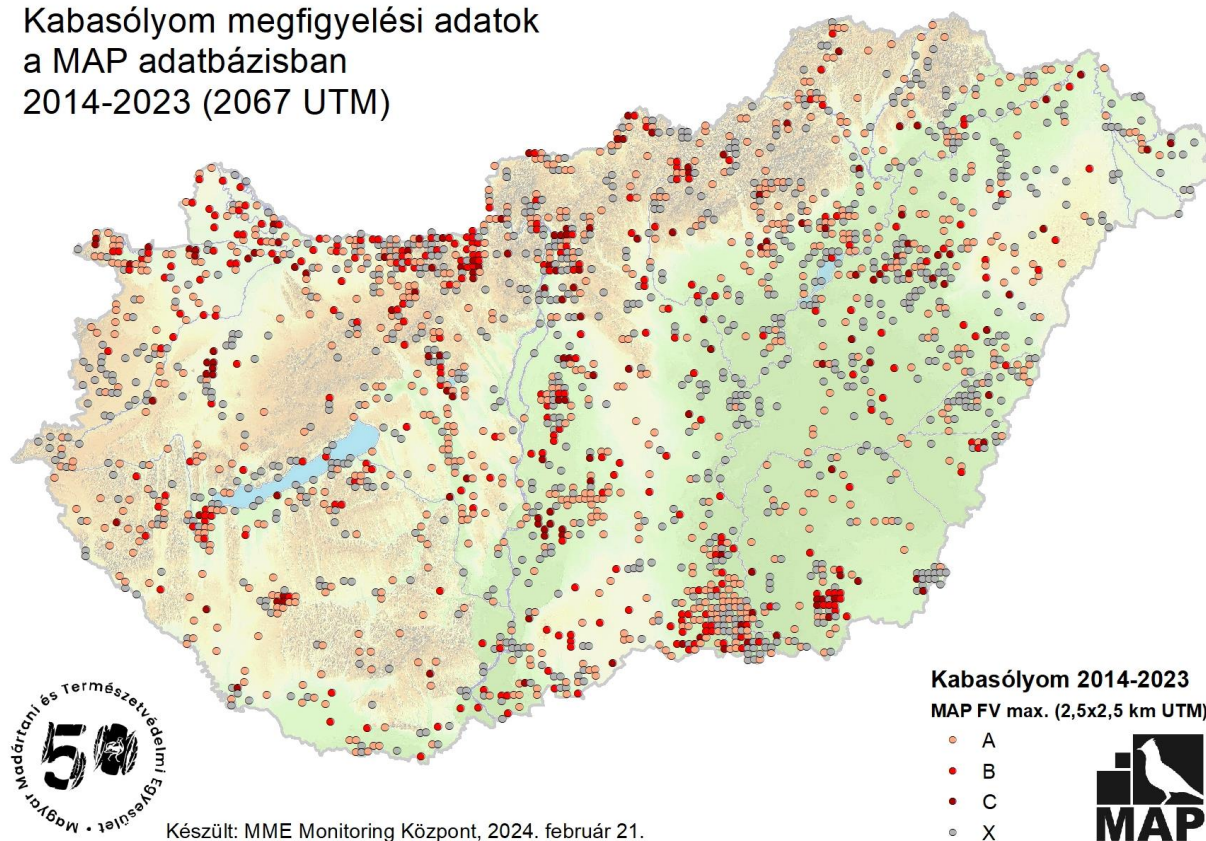
A korábbi évekre vonatkozó adatok kis száma miatt a 2024-ben elkészülő részletesebb feldolgozásban 10 év adatait együtt dolgozom fel (2014-2023)*, ami már jobban mutatja majd a főbb előfordulásokat (3. és 4. ábra), s valamelyest a fészkelő párok előfordulására is több támpontot ad, ami alapján megkereshetők lesznek azok a megfigyelők, akik a megalakuló munkacsoportba meghívhatók. (Természetesen bárki más is bekapcsolódhat majd a m.cs. munkájába.)

Kabasólyom megfigyelési adatok
a MAP adatbázisban
2023 (188 UTM)

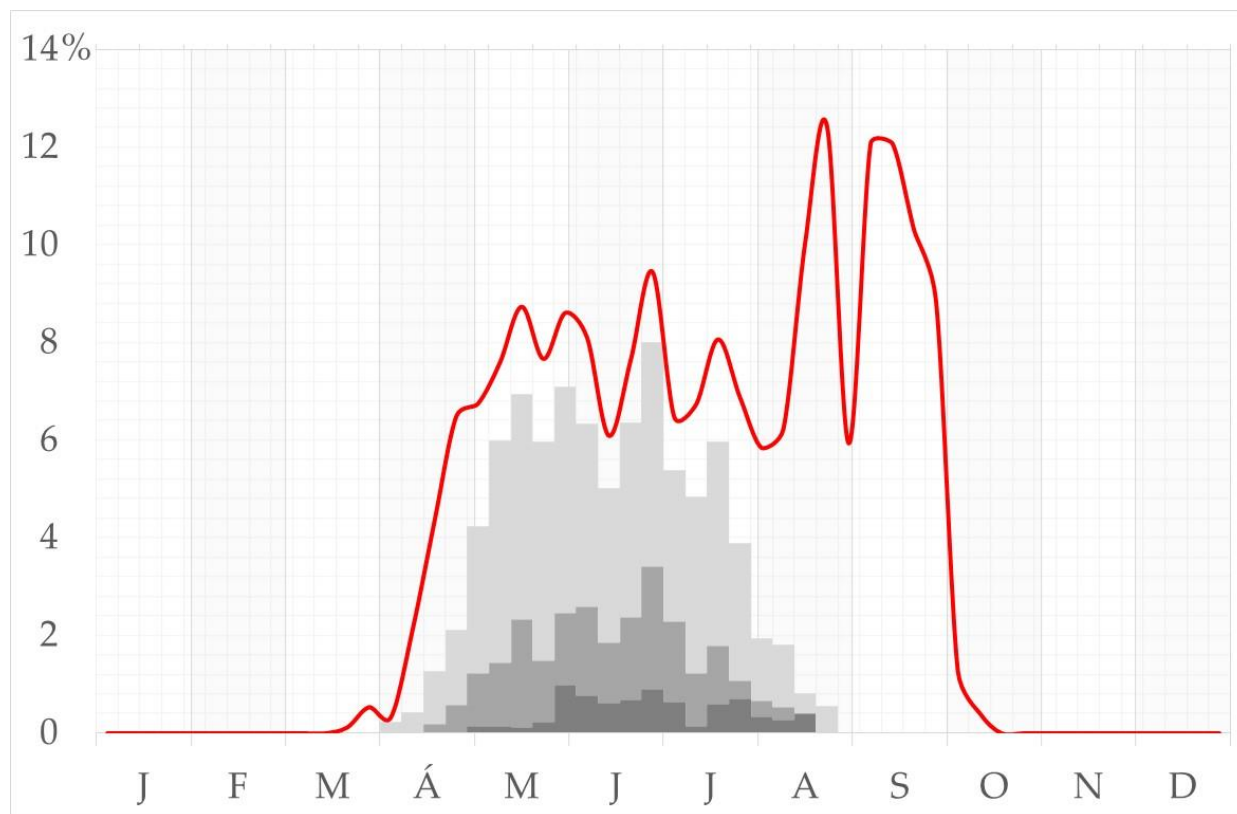
3. ábra. Kabasólyom megfigyelési adatok eloszlása a MAP adatbázisban (2023)

Kabasólyom megfigyelési adatok
a MAP adatbázisban
2014-2023 (2067 UTM)

4. ábra. Kabasólyom megfigyelési adatok eloszlása a MAP adatbázisban (2014-2023)

2024-ben elsősorban a fészkelő állomány felmérésre fordítunk majd nagyobb figyelmet, de természetesen áprilistól a kabasólymok távozásáig (5. ábra) minden megfigyelési adatot szívesen várunk a MAP adatbázisba. 2024 tavaszától, több más gyakori vagy közepesen gyakori hazai fészkelő ragadozómadár fajjal együtt, speciális MAP kihívásokat is indítunk majd, melynek teljesítői között értékes ajándékokat sorsolunk ki.

5. ábra. A kabasólyom észlelési és fészkelési valószínűsége Magyarországon, a MAP adatbázis 2014-2018 közötti adatai alapján. Forrás: Magyarország madáratlasza

Idézett irodalom:

Hadarics, T. & Zalai, T. 2008. Nomenclator Avium Hungariae - An annotated list of the birds of Hungary. – MME Birdlife Hungary, Budapest

Magyar, G., Hadarics, T., Waliczky, Z., Schmidt, A., Nagy, T. & Bankovics, A. 1998. Nomenclator avium Hungariae - Magyarország madarainak névjegyzéke - An annotated list of the birds of Hungary. – KTM Természetvédelmi Hivatal Madártani Intézete, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Winter Fair, Budapest

Szép T., Csörgő T., Halmos G., Lovászi P., Nagy K. & Schmidt A. (szerk.) 2021. Magyarország madáratlasza. – Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest. madaratlasz.mme.hu